

22 MEI 2018

Zorginstituut Nederland

2017 01988

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2018025360

Datum 18 mei 2018
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2018018676

Onze referentie
2018025360

Uw referentie
G47 201701988

Uw brief van
10 april 2018

Geachte voorzitter, commissie,

Inleiding

U hebt op 10 april 2018 aan Zorginstituut Nederland (hierna: het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van autologe lipofilling (AFT) ter verbetering van de wondgenezing na de behandeling van ectropion.

Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd, maar een verslag van de hoorzitting ontbreekt nog. Het Zorginstituut brengt daarom een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van het Zorginstituut kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Geschil

Situatie verzoeker

Verzoeker heeft bij verweerder aanspraak gemaakt op AFT ter verbetering van de wondgenezing bij de behandeling van ectropion (het naar buiten draaien van het onderooglid), waarmee verzoeker bekend is. De klachten die verzoeker ervaart ten gevolge van de aandoening zijn: droge, branderige en bloeddoorlopen ogen, het gevoel dat er continu iets in het oog zit, pijn van het oog en een episodisch tijdelijk verminderd gezichtsvermogen. Daarbij heeft de aandoening een negatieve impact op de psychische toestand van verzoeker. Ook is verzoeker bang voor eventuele schade aan de ogen bij het voortbestaan van het ectropion.

Afwijzing verweerder

Verweerder stelt dat de ingreep in de vergoedingsaanvraag niet doelmatig en bewezen effectief is voor behandeling van de beschreven aandoening. Hiertoe heeft verweerder in internationale medisch-wetenschappelijke databases gekeken zoals PubMed. De medisch adviseur van verweerder is tot de conclusie gekomen dat ectropion doorgaans door middel van een chirurgische ingreep wordt verholpen. Daarnaast geeft verweerder aan dat er geen sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van verminking, zoals bedoeld in de verzekeringsvoorwaarden voor plastisch-chirurgische ingrepen.

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
18 mei 2018

Onze referentie
2018025360

Verzoeker stelt dat er een foutieve aanvraag is gedaan door de medisch specialist en dat de ingreep een onderdeel is van een gecombineerde ingreep. De medisch specialist ontkent dat er sprake is van een foutieve vergoedingsaanvraag. Verweerder geeft aan dat enkel de daadwerkelijke vergoedingsaanvraag kan worden beoordeeld en heeft derhalve het verzoek afgewezen.

Beoordelingskader

Gezien het hier een aanvraag voor een AFT betreft, wordt de aanvraag getoetst aan de hiervoor geldende wet- en regelgeving. Of de ingreep een opzichzelfstaande ingreep is of onderdeel van een gecombineerde ingreep heeft hier geen invloed op.

Polisvoorwaarden

In artikel B.4.5 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op plastische chirurgie of reconstructieve chirurgie omschreven. Dit komt overeen met hetgeen daarover bij en krachtens de Zvw is bepaald.

Besluit zorgverzekering

In artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is onder andere bepaald dat behandeling van plastisch-chirurgische aard slechts onder de zorg valt indien die strekt tot correctie van:

- 1 *afwijkingen in het uiterlijk die gepaard gaan met aantoonbare lichamelijke functiestoornissen;*
- 2 *verminderingen die het gevolg zijn van een ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting.¹*

Psychische en sociale functiestoornissen ten gevolge van een lichamelijke afwijking zijn geen verzekeringsindicatie voor vergoeding van behandelingen van plastisch chirurgische aard.

VAGZ-werkwijzer Plastische Chirurgie

In de praktijk bleken vragen omtrent de criteria verminking en lichamelijke functiestoornis niet altijd gemakkelijk en eenduidig te beantwoorden. Daarom heeft een VAGZ-werkgroep, (VAGZ, ZN, CVZ)², een werkwijzer samengesteld³.

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0018492/2018-01-01#Hoofdstuk2>

² bestaande uit de Vereniging voor artsen, tandartsen en apothekers werkzaam bij (zorg)verzekeraars (VAGZ), Zorgverzekeraars Nederland en het College voor Zorgverzekeringen (CVZ), voorloper van het Zorginstituut

³ Ten tijde van de aanvraag gold de werkwijzer van 2012:

https://www.vagz.nl/includes/php/download_file.php?f=documents/69515_WerkwijzerPC2012.pdf

Behandelingen, zoals AFT, hebben een in opzet puur cosmetisch karakter en worden getoetst aan de verzekeringsvoorwaarden voor behandelingen van plastisch-chirurgische aard zoals die worden omschreven in de werkwijzer:

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
18 mei 2018

Onze referentie
2018025360

"AFT is een operatietechniek waarbij vetcellen door middel van liposuctie worden geoogst en vervolgens worden geïnjecteerd in gebieden van dezelfde persoon waar een tekort is aan weke delen. Met deze techniek kunnen vorm-, symmetrie- en volumedefecten worden behandeld. Er wordt gebruik gemaakt van autologe = lichaamseigen vetcellen.

AFT indicaties

AFT wordt voor veel indicaties gebruikt waaronder vele cosmetische. Deze cosmetische behandelingen behoren NIET tot de verzekerde zorg. De volgende behandelingen vallen WEL onder de verzekerde zorg:

- 1. Voorwaardelijke toelating Autologe vet transplantatie (AFT) bij borstreconstructie na borstkanker⁴*
- 2. Partiële defecten van de borst, d.w.z. defecten die niet groter zijn dan één kwadrant van de borst.*
- 3. Partiële defecten van hoofd/hals gebied als gevolg van de volgende congenitale aandoeningen:
  - a. Parry-Romberg Syndroom,*
  - b. lokale (lineaire) sclerodermie,*
  - c. craniofaciale microsomie en*
  - d. Treacher Collins Syndroom;**
- 4. Partiële defecten van hoofd/hals gebied in geval van de volgende verworven aandoeningen:
  - a. enucleatie (als onderdeel van de orbitareconstructie na oogverwijdering)*
  - b. aangezichtsatrofie door verlamming;**
- 5. HIV-geassocieerde lipoatrofie (van gelaat en billen);*
- 6. Fibrose (verlittekening) als gevolg van trauma, brandwonden, chirurgische ingrepen of radiotherapie. Bij deze indicaties wordt AFT alleen uit de basisverzekering vergoed als ook is voldaan aan de voorwaarden die gelden voor plastisch-chirurgische behandelingen (verminking en ernstig lichamelijke functiestoornis; zie hieronder). Dat houdt in dat behandelingen die uitsluitend zijn bedoeld om het uiterlijk te verfraaien, en dus een cosmetisch doel hebben, uitgesloten zijn van de basisverzekering."*

Medische beoordeling

Na kennisneming van het geschil heeft het Zorginstituut dit dossier voor een medische beoordeling voorgelegd aan zijn medisch adviseur. Deze heeft de stukken bestudeerd en deelt het volgende mee.

Stand van wetenschap en praktijk

Hoewel verweerder beoordeeld heeft of de ingreep in de vergoedingsaanvraag doelmatig en bewezen effectief is en of deze voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk, is niet duidelijk hoe deze beoordeling heeft plaats gevonden en welke literatuur is gevonden in PubMed. Er is daarom opnieuw gekeken in hoeverre er wetenschappelijke literatuur beschikbaar was die de behandeling voor de aandoening beschrijft.

⁴ Tot 1 april 2010; art 2.2, eerste lid, sub f, Rzv

Via PubMed is gezocht naar publicaties over "ectropion" EN "autologe lipofilling".⁵ Er werden 43 publicaties gevonden. Geen van deze publicaties beschrijft een (vergelijkende) studie van voldoende kwaliteit naar de effectiviteit van AFT voor behandeling van ectropion van het onderste ooglid. Geconcludeerd moet daarom worden dat AFT voor de behandeling van ectropion van het onderste ooglid niet voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk.

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
18 mei 2018

Onze referentie
2018025360

In het dossier zijn foto's van matige kwaliteit bijgevoegd.

Beoordeling

Op basis van het dossier is ten eerste niet voldoende aangetoond dat er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van een verminking (ernstige misvorming van een lichaamsdeel) zoals deze is omschreven in artikel 2.4 van het Bzv. Ten tweede wordt ectropion niet als indicatie voor AFT gegeven in de VAGZ-werkwijzer,⁶ en kan niet als verzekerde zorg worden beschouwd voor deze indicatie. Ook wordt uit de wetenschappelijke literatuur niet duidelijk dat AFT voor de behandeling van ectropion van het onderste ooglid voldoet aan de stand van wetenschap en praktijk.

Naar het oordeel van de medisch adviseur heeft verweerder verzoek om de ingreep te vergoeden vanuit de Zvw terecht afgewezen.

Advies Zorginstituut

Het Zorginstituut heeft kennisgenomen van de stukken en beoordeeld of verweerder terecht het gevraagde heeft afgewezen. Op basis van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering en het advies van de medisch adviseur, adviseert het Zorginstituut tot afwijzing van het verzoek

Hoogachtend,

---

⁵ In PubMed is op 14 mei 2018 gezocht op: "(lipofil* OR autologous transplantation[mh] OR "autologous fat transplantation*") AND ectropion[mh]"

⁶ Zie het standpunt van het Zorginstituut:
<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2017/06/26/standpunt-autologe-vettransplantatie-aft-bij-partiele-defecten-van-het-hoofd-hals-gebied>, en
<https://www.zorginstituutnederland.nl/actueel/nieuws/2016/12/14/autologe-vettransplantatie-aft-lipofilling-bij-defecten-van-de-borst-in-basispakket>